

Dokument ze zasedání

B9-0319/2023

5.7.2023

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 132 odst. 2 jednacího řádu

o volebním zákoně, komisi pro zkoumání ruských vlivů a právním státě
v Polsku
(2023/2747(RSP))

Vladimír Bilčík

za skupinu PPE

Juan Fernando López Aguilar, Gabriele Bischoff, Birgit Sippel, Katarina Barley, Robert Biedroń, Włodzimierz Cimoszewicz, Sylvie Guillaume

za skupinu S&D

Michal Šimečka, Moritz Körner, Sophia in 't Veld, Anna Júlia Donáth, Katalin Cseh

za skupinu Renew

Tineke Strik, Daniel Freund, Terry Reintke

za skupinu Verts/ALE

Konstantinos Arvanitis, Malin Björk, Nikolaj Villumsen

za skupinu The Left

Usnesení Evropského parlamentu o volebním zákoně, komisi pro zkoumání ruských vlivů a právním státě v Polsku (2023/2747(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména na článek 2, čl. 4 odst. 3 a čl. 7 odst. 1 této smlouvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost¹,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a na protokoly k této úmluvě,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. září 2020 o návrhu rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky²,
- s ohledem na svá usnesení z 16. ledna 2020 a 5. května 2022 o probíhajících slyšeních podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU týkajících se Polska a Maďarska³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o právním státu a případném schválení polského národního plánu pro oživení (RRF)⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 21. října 2021 o krizi právního státu v Polsku a zásadě přednosti práva EU⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 2021 o svobodě médií a dalším zhoršování situace v oblasti právního státu v Polsku⁶,
- s ohledem na dopis předsedů pěti politických skupin Evropského parlamentu ze dne 6. června 2023 o nutnosti vyslat k parlamentním volbám v Polsku plnohodnotnou volební pozorovatelskou misi;
- s ohledem na kapitoly výroční zprávy Komise o právním státu, které se týkají Polska;
- s ohledem na předběžnou rezoluci Výboru ministrů Rady Evropy ze dne 7. června 2023 o výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. v. Polsko*,

¹ Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17.

² Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 317.

³ Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 91; Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 147.

⁴ Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 108.

⁵ Úř. věst. C 184, 5.5.2022, s. 154.

⁶ Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 151.

- s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, jak jsou stanoveny v článku 2 Smlouvy o EU, uvedeny v Listině a začleněny do mezinárodních dohod o lidských právech;
- B. vzhledem k tomu, že podle článku 49 Smlouvy o EU tvoří Unii státy, které se svobodně a dobrovolně zavázaly dodržovat společné hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU;
- C. vzhledem k tomu, že práva vyplývající z uplatňování Smluv může členský stát požívat pouze pod podmínkou, že dodržuje hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že se Polsko k hodnotám zakotveným v článku 2 Smlouvy o EU samo přihlásilo; vzhledem k tomu, že zřejmé nebezpečí, že některý členský stát závažně poruší hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU, se netýká pouze tohoto členského státu, ale má obrovský dopad i na ostatní členské státy, na vzájemnou důvěru mezi nimi a na samotnou podstatu Unie a základních práv jejích občanů;
- D. vzhledem k tomu, že situace v oblasti právního státu v Polsku se v důsledku systematické činnosti jeho vlády již několik let zhoršuje; vzhledem k tomu, že tato situace nebyla dostatečně řešena, mnohé obavy přetrvávají a stále vzniká mnoho nových problémů; vzhledem k tomu, že to má negativní dopad na vnímání EU a na její efektivitu a důvěryhodnost při obraně základních práv, lidských práv a demokracie na celém světě; vzhledem k tomu, že tento problém je třeba řešit společným postupem na úrovni EU;
- E. vzhledem k tomu, že dne 26. ledna 2023 přijal Sejm, dolní komora polského parlamentu, změny volebního zákona, které vstoupily v platnost dne 31. března 2023, tedy méně než šest měsíců před předpokládaným konáním parlamentních voleb; vzhledem k tomu, že to je v rozporu s Kodexem osvědčených postupů ve volebních záležitostech, jak jej přijala Benátská komise, a s judikaturou polského Ústavního soudu;
- F. vzhledem k tomu, že dne 14. dubna 2023 přijal Sejm zákon o Státní komisi pro zkoumání ruských vlivů na vnitřní bezpečnost Polské republiky v letech 2007–2022 (dále jen „zákon o státní komisi o zkoumání ruských vlivů“); vzhledem k tomu, že dne 8. června 2023 zahájila Komise řízení o nesplnění povinnosti, neboť nový zákon porušuje zásadu demokracie, zásadu zákonitosti a zákaz zpětné účinnosti sankcí, obecné zásady právní jistoty a res iudicata, právo na účinnou soudní ochranu, právo nebýt dvakrát trestně stíhán za stejnou věc a právo na ochranu profesního tajemství, jakož i požadavky právních předpisů EU týkající se ochrany údajů; vzhledem k tomu, že dne 16. června 2023 přijal Sejm novelu zákona o státní komisi pro zkoumání ruských vlivů, avšak podstatné změny v něm neprovedl;
- G. vzhledem k tomu, že dne 13. ledna 2023 přijal Sejm změny zákona o Nejvyšším soudu a některých dalších zákonů; vzhledem k tomu, že polský prezident před podpisem této novely rozhodl, že návrh postoupí tzv. „Ústavnímu soudu“, aby rozhodl o jeho souladu s ústavou; vzhledem k tomu, že dne 15. února 2023 Komise podala na Polsko žalobu k Soudnímu dvoru Evropské unie ve věci porušení práva EU v souvislosti s „Ústavním soudem“ a jeho judikaturou; vzhledem k tomu, že dne 5. června 2023 Soudní dvůr ve

věci C-204/21 znovu potvrdil, že polské zákony o soudech porušují zásady právního státu;

- H. vzhledem k tomu, že dne 17. června 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Polska, které stanoví několik milníků, jichž je třeba dosáhnout před předložením první žádosti o vyplacení prostředků;
1. opakuje zjištění, obavy a doporučení uvedené v jeho předchozích usneseních o Polsku; odsuzuje záměrné a systematické snahy polské vlády o oslabení základních hodnot, na nichž je založena EU a které jsou uvedeny v článku 2 Smlouvy o EU, zejména pokud jde o právní stát; připomíná, že polská vláda je povinna obnovit soulad s právem EU a hodnotami uvedenými v článku 2 Smlouvy o EU;
 2. vyjadřuje hluboké znepokojení nad změnami polského volebního zákona, které byly přijaty krátce před letošními parlamentními volbami, zatímco na příští rok se chystají volby do Evropského parlamentu; konstatuje, že tyto změny mohou mít diskriminační účinek, pokud jde o omezení při sčítání hlasů odevzdaných v zahraničí, které by mohlo vést ke zneplatnění těchto hlasů; připomíná, že komora pro mimořádnou kontrolu a veřejné záležitosti polského Nejvyššího soudu, do jejíž jurisdikce spadají volební spory, nemůže být považována za nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem ve smyslu Listiny a Evropské úmluvy o lidských právech; důrazně žádá polské orgány, aby volby pořádaly v souladu se závazky, které přijali členové Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), a s ostatními mezinárodními závazky a normami pro demokratické volby; požaduje, aby byly vnitrostátní zákony uvedeny do souladu s doporučeními, která Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (OBSE/ODIHR) vypracoval na základě omezené volební pozorovatelské mise v roce 2019, a s doporučeními Benátské komise týkajícími se volebních zákonů; vyzývá OBSE/ODIHR, aby k nadcházejícím parlamentním volbám v Polsku vyslal plnohodnotnou volební pozorovatelskou misi; vyzývá Komisi, aby co nejdříve posoudila, zda jsou nedávné změny polského volebního zákona v souladu s unijním právem, a aby výsledky svého posouzení poskytla Evropskému parlamentu a učinila přiměřené právní kroky, pokud by dospěla k závěru, že s unijním právem v souladu nejsou;
 3. vítá, že ve věci zákona o státní komisi pro zkoumání ruských vlivů zahájila Komise zrychlené řízení Komise o nesplnění povinnosti; důrazně žádá polské orgány, aby zákon zrušily nebo alespoň pozastavily jeho účinnost, dokud Benátská komise nevydá své naléhavé stanovisko, které si vyžádal monitorovací výbor Parlamentního shromáždění Rady Evropy, a dokud zákon nebude na základě tohoto stanoviska pozměněn; vyzývá Komisi, aby v řízení o nesplnění povinnosti okamžitě pokračovala, pokud by zákon zůstal v účinnosti, zejména aby uplatnila zrychlené řízení a požádala Soudní dvůr o vydání předběžného opatření;
 4. připomíná svůj postoj, že současný polský „Ústavní soud“ je nelegitimní, byl jmenován v rozporu s právem, postrádá nezávislost a není oprávněn vykládat ústavu země, a že jeho stanovisko k novele zákona o Nejvyšším soudu a některých dalších zákonů by proto mělo být považováno za neplatné; vyzývá Komisi, aby co nejdříve pokročila ve svých soudních sporech a aby rovněž požádala Soudní dvůr o vydání předběžných opatření v projednávané věci týkající se „Ústavního soudu“; znovu vyzývá Komisi, aby

urychleně zahájila řízení o nesplnění povinnosti ve věci nelegitimní Národní rady soudnictví a všech soudců jí jmenovaných, zejména těch, kteří byli jmenováni do komory pro mimořádnou kontrolu a veřejné záležitosti Nejvyššího soudu, která se zabývá volebními spory;

5. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že novela zákona o Nejvyšším soudu a některých dalších zákonů, pokud bude přijata v navrženém znění, by Nejvyššímu správnímu soudu dala nové rozhodovací pravomoci v disciplinárních řízeních se soudci, aniž by se rozlišovalo mezi soudci jmenovanými v souladu se zákonem a soudci jmenovanými nelegitimní Národní radou soudnictví; domnívá se, že tyto změny neřeší problém systému disciplinárních řízení se soudci v Polsku, který není v souladu s právem EU;
6. vyjadřuje politování nad tím, že při postupu podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU ve vztahu k Polsku Rada nedosáhla reálného pokroku; konstatuje, že odůvodněný návrh Komise ze dne 20. prosince 2017 má omezenou oblast působnosti, protože se stavem právního státu v Polsku zabývá pouze ve vztahu k nezávislosti soudů; znovu vyzývá Komisi, aby oblast působnosti odůvodněného návrhu týkajícího se Polska rozšířila i na zřejmé nebezpečí závažného porušení dalších základních hodnot uvedených v článku 2 SEU, zejména demokracie a dodržování lidských práv; znovu vyzývá Radu, aby se zabývala veškerým novým vývojem, který by měl dopad na právní stát, demokracii a základní práva; znovu vyzývá Radu, aby v rámci tohoto postupu vydávala doporučení;
7. znovu vyzývá Komisi, aby plně využívala všech dostupných nástrojů k řešení stávajícího i možného budoucího porušování hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU;
8. důrazně žádá Komisi, aby se zdržela veškerých kroků nebo výroků, které by mohly naznačovat, že došlo k netransparentnímu jednání nebo dohodám ovlivňujícím oficiální postoj orgánů; zdůrazňuje, že Komise je pověřena úkolem nezávisle a objektivně posuzovat, jak Polsko dodržuje stanovené milníky a podmínky, a nesmí se při tom zpronevěřit demokracii, právnímu státu a základním právům; vyjadřuje politování nad tím, že Komise neposkytuje Parlamentu dostatečné informace o posuzování, jak polské orgány dodržují stanovené milníky a podmínky, což omezuje jeho schopnost vykonávat úlohu rozpočtového orgánu a orgánu příslušného k udělení absolutoria; vyzývá Komisi, aby respektovala úlohu Parlamentu;
9. opakuje svou výzvu polským orgánům, aby splnily milníky a cíle spojené s Nástrojem pro oživení a odolnost a provedly všechny příslušné rozsudky Soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva, aby se finanční prostředky EU mohly dostat k obyvatelům Polska;
10. vyzývá Komisi, aby předložila návrh na zřízení technologické laboratoře EU, která by monitorovala, zda v období před parlamentními volbami nebo v jejich průběhu nedochází k používání špionážního softwaru;
11. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a Organizaci spojených národů.